

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT NR. 1-2024

KOMMUNENS ARBEID MED NATURMANGFOLD

NANNESTAD KOMMUNE

FEBRUAR 2024

INNHold

SAMMENDRAG	1
Anbefalinger	2
Kommunedirektørens høringsuttalelse	2
1 Innledning	3
1.1 Bakgrunn	3
1.1.1 Naturmangfold	3
1.1.2 Kommunens ansvar for å ivareta naturmangfoldet	3
1.1.3 Organiseringen av arbeidet med naturmangfold i Nannestad kommune	3
1.2 Formål og problemstillinger	3
1.3 Rapportens oppbygging	4
2 Gjennomføring og metode	5
2.1 Intervjuer	5
2.2 Dokumentanalyse	5
2.3 Saksgjennomgang	5
2.4 Dataenes pålitelighet og gyldighet	5
3 Revisjonskriterier	6
3.1 Kilder til revisjonskriterier	6
3.2 Naturmangfold	6
3.3 Oppfølging av Naturmangfoldplanen i kommunens overordnede planverk	7
3.4 Innarbeiding av Naturmangfoldplanens tiltak i handlingsprogrammet	8
3.5 Status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsdel	9
4 Oppfølging i kommunens planverk	10
4.1 Oppfølging av Naturmangfoldplanen i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel	10
4.2 Oppfølging av Naturmangfoldplanen i plansaker	11
4.2.1 Verktøy og virkemidler for ivaretagelse av naturmangfold i planprosessene	13
4.2.2 Hvordan naturmangfold er vurdert i detaljreguleringer i Nannestad kommune	13
4.3 Revisjonens vurderinger, konklusjon og anbefaling	15
5 innstilling til handlingsplan og budsjett	16
5.1 Kommunens handlingsprogram	16

5.2	Tiltak fra Naturmangfoldplanen i handlingsprogrammene	17
5.3	Revisjonens vurderinger og konklusjon	19
6	Status for gjennomføring av tiltak	21
6.1	Naturmangfoldplanens handlingsplan	21
6.2	Tiltak med oppstartstidspunkt	21
6.3	Tiltak under oppstart	24
6.4	Revisjonens vurderinger og konklusjon	24
	LITTERATURLISTE	25
	VEDLEGG	27
	Vedlegg 1: Kommunedirektørens hørings svar	27
	Vedlegg 2: Gjennomgang av detaljreguleringsplaner i Nannestad kommune	28

FIGURER

Figur 1	Det kommunale plansystemet.....	17
---------	---------------------------------	----

TABELLER

Tabell 1:	Oversikt over de gjennomgåtte detaljreguleringene.....	12
Tabell 2:	Tiltak fra handlingsplanen per 21.7.2023 som ikke er iverksatt etter planen.....	22
Tabell 3	Oppsummering av saksgjennomgangen	28

SAMMENDRAG

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke hvordan kommunen følger opp og etterlever føringer gitt i Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019-2026 (Naturmangfoldplanen).

Undersøkelsen har følgende problemstillinger:

1. Har kommunen fulgt opp føringer/anbefalinger i Naturmangfoldplanen i andre planer som utarbeides for arealdisponering og i gjennomføring av miljøforberedende tiltak?
2. Er konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel innarbeidet i kommunedirektørens innstilling til kommunens handlingsprogram gjennom den årlige rulleringen?
3. Hva er status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsplan?

Hovedfunn

1. Kommunen har fulgt opp føringer og anbefalinger fra Naturmangfoldplanen i sine overordnede planer for arealdisponering og detaljreguleringsplaner.
2. Konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel er innarbeidet i kommunens handlingsprogram.
3. Kommunen har i stor grad iverksatt de planlagte tiltakene i Naturmangfoldplanens handlingsplan.

Undersøkelsen viser at føringer og anbefalinger i Naturmangfoldplanen er fulgt opp i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Videre viser undersøkelsen at kommunen tar hensyn til naturmangfold i planprosessene i kommunens detaljreguleringer. I noen av detaljreguleringene som har vært til politisk behandling i kommunestyret kom det imidlertid ikke tydelig frem hva som var administrasjonens vurdering av om planforslaget vil ha konsekvenser for naturmangfoldet.

Undersøkelsen viser at miljø og klima, og under dette naturmangfold, fremheves i alle handlingsprogram som viktig for kommunen. Den viser også at kommunen i etterkant av vedtakelse av Naturmangfoldplanen i 2019 har tilført en stilling til avdeling klima og miljø. Undersøkelsen viser at det ikke er foreslått ytterligere økonomiske bevilgninger til tiltak på området i forslag til handlingsprogram utover å videreføre denne stillingen.

Revisjonen har vurdert status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsplan. Undersøkelsen viser at 9 av 28 tiltak med oppstartstidspunkt i Naturmangfoldplanens reviderte handlingsplan per 16.6.2023 ikke er igangsatt. Handlingsplanen ble rullert og vedtatt 19.12.2023 og de 9 nevnte tiltakene har fått nye oppstartstidspunkt i den rullerte planen. Kommunen viser til at tiltakene i handlingsplanen er iverksatt innenfor gitte økonomiske rammer. Det er revisjonens vurdering at kommunen har prioritert arbeidet med Naturmangfoldplanen både i sine løpende oppgaver, men også ved å iverksette de øvrige tiltakene i planens handlingsplan.

Anbefalinger

På bakgrunn av undersøkelsen er følgende revisjonens anbefaling:

Kommunedirektøren bør:

- vurdere om plansakene som sendes til politisk behandling bør være tydeligere med hensyn til administrasjonens vurdering av om naturmangfoldet vil bli berørt av planforslaget.

Kommunedirektørens høringsuttalelse

Et utkast til rapport er forelagt kommunedirektøren til uttalelse. Hørings svar er mottatt 31.1.2024, og er i sin helhet vedlagt rapporten. I svarbrevet går det frem at kommunedirektøren kjenner seg igjen i rapportens innhold. Kommunedirektøren har ingen ytterligere bemerkninger til innholdet i rapporten.

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget i Nannestad kommune vedtok i møte 8.2.2023 (sak 3/23) å bestille en forvaltningsrevisjon om oppfølging og etterlevelse av kommunedelplan for naturmangfold.

1.1.1 *Naturmangfold*

Alle typer inngrep i naturen kan true naturmangfoldet. De to viktigste lovene for å ta vare på naturmangfoldet på kommunalt nivå er naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven. Naturmangfoldloven pålegger myndighetene å vurdere tiltak når naturen er truet. Plan- og bygningslovens bestemmelser handler om det generelle kravet til vurderinger og beskrivelser av hvilke virkninger en reguleringsplan vil få for miljø og samfunn.

1.1.2 *Kommunens ansvar for å ivareta naturmangfoldet*

Det nasjonale arbeidet for å ivareta naturmangfold vektlegger kommunenes rolle. Det gjelder spesielt den avgjørende betydningen kommunene har for beslutninger i arealplanleggingen, men også den helhetlige tilnærmingen kommunene har til lokalsamfunnsutvikling.

I St.meld.nr. 14 (2015–2016) Natur for livet, meldte regjeringen at den ville iverksette et pilotprosjekt for å prøve ut kommunedelplaner som verktøy for å ta vare på naturmangfold. Det vises i meldingens kapittel 9 til at «Naturen er en av de aller viktigste ressursene for norske kommuner. Den er grunnlaget for bosetting, næringsvirksomhet, rekreasjon og kulturell tilhørighet». Nannestad kommune har deltatt i dette pilotprosjektet. Nannestad kommunes Kommunedelplan for naturmangfold 2019–2026 (Naturmangfoldplanen) er et resultat av prosjektet og ble vedtatt av kommunestyret 26. mars 2019. Naturmangfoldplanen skal være et retningsgivende styringsverktøy for kommunen i arbeidet med å ivareta naturmangfoldet.

1.1.3 *Organiseringen av arbeidet med naturmangfold i Nannestad kommune*

I Nannestad kommune er det overordnede ansvaret for oppfølgingen av arbeidet med naturmangfold lagt under enhet for samfunnsutvikling. Enheten er organisert under virksomhetsområdet Samfunnsutvikling og drift og består av fagområdene plan, byggesak, geodata, landbruk og klima og miljø.

Kommunen har to stillinger knyttet til naturmangfoldarbeidet. Disse er naturforvalteren og klima- og miljørådgiver, som er plassert under enhet for samfunnsutvikling.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke hvordan kommunen følger opp og etterlever føringer gitt i Naturmangfoldplanen.

Undersøkelsen har tre problemstillinger:

1. Har kommunen fulgt opp føringer/anbefalinger i Naturmangfoldplanen i andre planer som utarbeides for arealdisponering og i gjennomføring av miljøforberedende tiltak?
2. Er konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel innarbeidet i kommunedirektørens innstilling til kommunens handlingsprogram gjennom den årlige rulleringen?
3. Hva er status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsplan?

1.3 Rapportens oppbygging

Kapittel 2 beskriver gjennomføring og bruk av metode. Kapittel 3 presenterer revisjonskriteriene som ligger til grunn for undersøkelsen. Kapittel 4 besvarer problemstilling 1 om hvorvidt Naturmangfoldplanen blir fulgt opp i kommuneplanen og reguleringsplaner. Kapittel 5 besvarer problemstilling 2 om konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel innarbeides i kommunens handlingsplan og budsjett gjennom den årlige rulleringen. Kapittel 6 besvarer problemstilling 3 om hva som er status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsdel. Revisjonens vurderinger og konklusjon følger avslutningsvis i hvert kapittel.

2 GJENNOMFØRING OG METODE

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til *RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon*, som er fastsatt av styret i NKRF- kontroll og revisjon i kommunene. Standarden definerer hva som er god revisjonsskikk innen kommunal forvaltningsrevisjon.

Undersøkelsen bygger på intervju, dokumentanalyse og saksgjennomgang.

2.1 Intervjuer

For å få innblikk i hvordan arbeidet med naturmangfold er organisert i Nannestad kommune ble det gjennomført et intervju med ansatte i enhet for samfunnsutvikling. På intervjuet deltok blant annet naturforvalter og klima- og miljørådgiver, som har sentrale roller i kommunens arbeid med naturmangfold. I tillegg deltok arealplanleggere og andre med relevant kunnskap om arbeidet med naturmangfold innenfor plan og landbruk.

Intervjuet ble gjennomført som et delvis strukturert gruppeintervju. Dette innebærer at det i forkant ble utarbeidet en intervjuguide med forhåndsdefinerte spørsmål som ble gjennomgått i intervjuet, i tillegg til oppfølgingsspørsmål basert på deltakernes svar. I etterkant av intervjuet ble det utarbeidet et referat. Referatet er verifisert av de som ble intervjuet.

2.2 Dokumentanalyse

For å besvare problemstillingene om hvordan kommunen har fulgt opp Naturmangfoldplanen i handlingsprogrammet, kommuneplanen og reguleringsplaner, samt status for gjennomføringen av Naturmangfoldplanens handlingsplan, ble det innhentet dokumenter fra kommunen. Revisjonen har gjennomgått Nannestad kommunes naturmangfoldplan, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel og handlingsprogram og budsjett for perioden etter vedtakelse av Naturmangfoldplanen i mars 2019.

2.3 Saksgjennomgang

For å undersøke hvordan Naturmangfoldplanen er tatt ned i kommunens planprosesser har revisjonen gjennomgått reguleringsplaner som ble startet opp etter at Naturmangfoldplanen ble vedtatt i 2019 og har vært til sluttbehandling i kommunestyret innen september 2023. Tolv detaljreguleringer er gjennomgått. Det er ikke gjennomført områdereguleringer i Nannestad kommune i denne perioden.

2.4 Dataenes pålitelighet og gyldighet

Pålitelige data sikres ved å være nøyaktig under innsamling og analyse av data. Kravet til gyldighet innebærer at dataene skal være relevante for å besvare problemstillingene i undersøkelsen. Revisjonen mener dataene denne rapporten bygger på samlet sett er pålitelige og gyldige og derfor gir et forsvarlig grunnlag for revisjonens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

3 REVISJONSKRITERIER

3.1 Kilder til revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de normer og krav som stilles til kommunens virksomhet som er omfattet av en forvaltningsrevisjon. Revisjonskriteriene er dermed målestokken som kommunens praksis vurderes opp mot. Revisjonskriterier kan utledes fra lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og hva som anses som god forvaltningsskikk og faglig anerkjente normer på området.

I denne undersøkelsen er revisjonskriteriene utledet fra følgende kilder:

- Lov av 19. juni 2009 nr. 100 Lov om forvaltning av naturens mangfold
 - Ot.prp. nr. 52 Om lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven)
 - NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven)
- Lov av 27. juni 2008 nr. 71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling
- Lov av 22. Juni 2018 nr. 83 Lov om kommuner og fylkeskommuner
- Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019–2026

3.2 Naturmangfold

Ifølge Grunnlovens miljøparagraf (§ 112) har alle rett til en natur hvor produksjonsevnen og mangfoldet bevares. Ifølge bestemmelsens andre ledd har befolkningen rett til kunnskap om tilstanden til naturmiljøet og om virkningene til planlagte og iverksatte inngripen i naturen. Det samme fremheves gjennom FNs bærekraftsmål, hvor mål 15 blant annet handler om å beskytte og fremme bærekraftig bruk av økosystemer og å stanse tap av artsmangfold.

Naturmangfoldloven ble vedtatt i 2009 og erstatter den tidlige naturvernloven fra 1970. Til grunn for loven lå blant annet FN-konvensjonen om biologisk mangfold av 1992, med målsetting om å sikre vern av naturarven og sikre en bærekraftig utnyttelse av natur (Ot.prp. nr. 52, s. 13). Formålet med naturmangfoldloven er å ta vare på naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold gjennom bærekraftig bruk og vern (§ 1).

Arealbruk og omdisponering av areal er den faktoren som har størst innvirkning på naturmangfoldet på land. Kommunene har en nøkkelrolle som arealforvalter i å sikre at naturen blir forvaltet på en god måte gjennom sin samfunns- og arealplanlegging (Meld. St. 14 (2015–2016), s. 5-6). I St.meld.nr. 14 (2015–2016) påpekes det at plan- og bygningsloven er et viktig verktøy for kommunene for å ta vare på natur. Videre viser meldingen til at hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt på kort og lang sikt er et resultat av summen av enkeltbeslutninger som tas i den kommunale arealplanleggingen (s. 146).

Det følger av plan- og bygningslovens formålsbestemmelse, at loven skal fremme en bærekraftig utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Etter bestemmelsens andre ledd skal planlegging etter loven skal gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Fjerde ledd i formålsparagrafen sier videre at det skal legges vekt på langsiktige løsninger og at planleggingen skal beskrive konsekvensene for miljø og samfunn.

Forutsetninger for at kommunene skal være i stand til å utforme gode planer som sikrer en bærekraftig forvaltning og arealbruk og hindrer tap av naturmangfold, er ifølge Meld. St. 14 (2015-2016) tilstrekkelig saksbehandlingskapasitet, god naturfaglig kompetanse, kunnskap om naturmiljøet i kommunen og god forvaltningskompetanse (s. 149-150).

3.3 Oppfølging av Naturmangfoldplanen i kommunens overordnede planverk

Etter plan- og bygningsloven § 3-3 andre ledd fremkommer det at kommunestyret selv har ledelsen av den kommunale planleggingen og skal sørge for at plan- og bygningslovgivningen følges i kommunen, herunder vedta kommunal planstrategi, kommuneplan og reguleringsplan.

Kommunene kan utarbeide kommunedelplaner for bestemte områder, temaer og virksomhetsområder (PBL § 11-1 tredje ledd). Nannestad kommune vedtok Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019-2026 den 26. mars 2019. Naturmangfoldplanen gir føringer og anbefalinger som ifølge planen bør følges opp i andre planer som utarbeides for arealdisponering og gjennomføring av miljøforberedende tiltak (Naturmangfoldplanen, s. 9).

Naturmangfoldplanens hovedformål er å sette naturmangfold på den politiske dagsordenen og å være et retningsgivende styringsverktøy for kommunes arbeid med naturmangfold (Naturmangfoldplanen, s. 9).

Etter naturmangfoldlovens § 8 første ledd skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, i tillegg til kunnskap om effekten av påvirkninger. Etter lovens føre-var-prinsipp skal ikke mangel på kunnskap kunne brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak der hvor det foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet (§ 9).

Et mål i planen er at Nannestad kommune skal ivareta naturmangfold gjennom kommunal planlegging, drift og saksbehandling. I Naturmangfoldplanen vises det til at mange arealendringer som hver for seg har små virkninger, til sammen kan føre til at arter og naturtyper kan bli truet. Det vises på bakgrunn av dette til viktigheten av å sikre en helhetlig planlegging hvor virkninger for naturmangfoldet ses i sammenheng med større områder. Etter Naturmangfoldplanen skal det ved utarbeidelse av reguleringsplaner tas en vurdering av hvordan natur og biologisk mangfold berøres av tiltaket. Videre skal det gjennomføres en utredning av om viktige naturtyper og biologisk mangfold berøres av reguleringen, dersom det vurderes som nødvendig. Naturmangfoldplanen skal, i tillegg til temakart for biologisk mangfold, legges til grunn i all kommunal saksbehandling der det er relevant. Ifølge planen skal konsekvenser for naturmangfoldet være et fast punkt i saksfremlegg knyttet til reguleringsplaner, bebyggelsesplaner og andre saker vedrørende inngrep i natur (s. 63-65).

På bakgrunn av at Naturmangfoldplanen skal være et retningsgivende styringsverktøy for kommunen, legger revisjonen til grunn at føringer og anbefalinger i Naturmangfoldplanen bør komme frem i kommunens øvrige overordnede planer. Videre bør planens føringer og anbefalinger gjenspeiles i behandlingen av reguleringsplanene som er startet opp i kommunen etter at Naturmangfoldplanen trådte i kraft.

På bakgrunn av gjennomgangen over er følgende revisjonskriterier til problemstilling 1 utledet:

Problemstilling 1	Kriterier
Har kommunen fulgt opp føringer/anbefalinger i Naturmangfoldplanen i andre planer som utarbeides for arealdisponering og i gjennomføring av miljøforberedende tiltak?	Kommunen bør: <ul style="list-style-type: none"> ➤ følge opp Naturmangfoldplanens føringer/anbefalinger i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. ➤ følge opp Naturmangfoldplanens føringer/anbefalinger i reguleringsplansaker.

3.4 Innarbeiding av Naturmangfoldplanens tiltak i handlingsprogrammet

Etter kommuneloven § 14-2 bokstav a skal kommunene ha en økonomiplan. Det følger av kommuneloven § 14-4 første ledd at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Etter § 14-4 femte ledd kan økonomiplanen inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd. I mange kommuner blir det, som en del av revisjonen av handlingsdelen av kommuneplanen/økonomiplanen, utarbeidet et eget program for plan- og utredningsarbeid (Miljødepartementet, 2011). I Nannestad kommune blir det utarbeidet et slikt handlingsprogram årlig, som inneholder en handlingsdel (videre kalt kommuneplanens handlingsdel) og en økonomiplan (kommuneplanens økonomiplan).

Kommunedelplaner skal etter plan- og bygningsloven § 11-2 ha en handlingsdel som skal revideres årlig og angi hvordan kommunedelplanen skal følges opp. Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019-2026 (videre kalt Naturmangfoldplanen) inneholder en slik handlingsdel. I planen er det skilt mellom handlingsdelen som inneholder føringer og anbefalinger og en handlingsplan som inneholder konkrete tiltak.

Det legges til grunn for undersøkelsen at sentrale tiltak som følger av Naturmangfoldplanen er innarbeidet i kommunens handlingsdel og forslag til budsjett gjennom den årlige rulleringen.

Med bakgrunn i dette er følgende revisjonskriterier utledet:

Problemstilling 2	Kriterier
Er konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel innarbeidet i kommunedirektørens innstilling til kommunens handlingsprogram?	Kommunen bør: <ul style="list-style-type: none">➤ ha foreslått konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel i kommunens handlingsprogram.

3.5 Status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsdel

Etter plan- og bygningsloven § 11-2 tredje ledd skal kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen i en kommunedelplan skal revideres årlig.

Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad inneholder en handlingsplan i kapittel 8 hvor 72 ulike tiltak listes opp. For hvert tiltak i planen er det enten oppgitt tidspunkt for oppstart/implementering eller at tiltaket er løpende.

Med bakgrunn i dette har det blitt utledet følgende revisjonskriterier:

Problemstilling 3	Kriterier
Hva er status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsplan?	Kommunen bør sørge for at: <ul style="list-style-type: none">➤ tiltak med gitt oppstartstidspunkt bør være igangsatt.➤ tiltak som ved vedtakelsen av planen ble merket som "løpende" bør være under arbeid.

4 OPPFØLGING I KOMMUNENS PLANVERK

Følgende problemstilling og revisjonskriterier legges til grunn for dette kapitlet:

Problemstilling 1	Kriterier
Har kommunen fulgt opp føringer/anbefalinger i Naturmangfoldplanen i andre planer som utarbeides for arealdisponering og i gjennomføring av miljøforberedende tiltak?	Kommunen bør: <ul style="list-style-type: none"> ➤ følge opp Naturmangfoldplanens føringer/anbefalinger i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. ➤ følge opp Naturmangfoldplanens føringer/anbefalinger i reguleringsplansaker.

Kommunen opplyser i e-post sendt 30.11.2023 at det foreløpig ikke er utarbeidet andre planer for arealdisponering og miljøforberedende tiltak siden Naturmangfoldplanen ble vedtatt i 2019 enn siste rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. I problemstilling 1 legges derfor kommuneplanen til grunn for analysen, i tillegg til reguleringsplanene som er startet opp og vedtatt av kommunestyret etter 2019.

4.1 Oppfølging av Naturmangfoldplanen i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument, både for kommunen som virksomhet og kommunesamfunnet som helhet. Kommuneplanen gir føringer for den langsiktige samfunnsutviklingen og arealdisponeringen. Planen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser (Nannestad kommune, 2022).

Kommuneplanens samfunnsdel ble rullert 2.5.2023. Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019-2026 er ikke direkte nevnt i samfunnsdelen. I samfunnsdelen fremkommer det imidlertid at en av Nannestad kommunes overordnede strategier er at kommunen skal forvalte naturmangfold, vassdrag, friluftsområder, ressurser og arealer på en bærekraftig måte. I omtalen om arbeidet med naturmangfold i kommunen vises det til de rike naturverdiene som finnes i Nannestad kommune og vektleggingen av kommunens rolle som arealforvalter i arbeidet for å ivareta det norske naturmangfoldet.

Samfunnsdelen viser videre til betydningen av prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning i den helhetlige forvaltningen av naturen. Samfunnsdelen peker videre på viktigheten av å satse på naturkartlegging, ta hensyn til funksjonsområdene til prioriterte arter og integrere naturbaserte løsninger ved utbygginger.

Kommunenes arealplanlegging er sentralt i arbeidet med naturmangfold. Kommunedelplan for naturmangfold skal gi føringer for hvordan hensynet til naturmangfold skal ivaretas i kommuneplanens

arealdel (Naturmangfoldplanen, s. 7). Kommuneplanens arealdel angir hovedtrekkene i kommunens arealdisponering og beskriver blant annet hvilke viktige hensyn som skal ivaretas ved disponeringen av arealene. Gjeldene arealdel i Nannestad kommune ble vedtatt 14.5.2019. Utarbeidelsen av Naturmangfoldplanen har gått parallelt med rulleringen av kommuneplanens arealdel 2018-2035.

Revisjonens dokumentgjennomgang viser at hensynet til naturmangfold er nevnt i arealdelens planbeskrivelse og i bestemmelser og retningslinjer til arealdelen. I planbeskrivelsen vises det til at kommuneplanens arealdel ivaretar vurderingene fra Naturmangfoldplanen og at egne krav og føringer fra Naturmangfoldplanen er inkludert i arealdelens planbestemmelser. I bestemmelser og retningslinjer til arealdelen understrekes det at kommunedelplan for naturmangfold skal legges til grunn for all kommunal saksbehandling der det er relevant. Bestemmelsene og retningslinjene viser til at det gjennom planprosessene skal vurderes hvordan natur og biologisk mangfold berøres av reguleringsplanen og at det skal gjennomføres naturfaglige utredninger dersom det vurderes som nødvendig.

4.2 Oppfølging av Naturmangfoldplanen i plansaker

Det er startet opp 24 detaljreguleringer siden mars 2019, hvorav 12 har vært til sluttbehandling i kommunestyret innen september 2023. Revisjonen har gjennomgått disse 12 plansakene for å se hvordan føringer og anbefalinger er fulgt opp i planprosessen. Det er ikke gjennomført områdereguleringer i Nannestad kommune siden Naturmangfoldplanen ble vedtatt i 2019.

Tabell 1 viser en oversikt over detaljreguleringene revisjonen har gjennomgått. Tabellen viser videre hvilke av sakene det er gjort en vurdering av om det er behov for en videre utredning av naturmangfold og hvilke saker som utløste krav til konsekvensutredninger. Det er gjennomført konsekvensutredninger i tre av sakene, mens det er gjennomført naturmangfoldutredninger i fem av sakene. Det er vedlagt egen naturmangfoldrapport i fire av sakene og sjekklister for naturmangfold i fem av sakene. I ti av de tolv sakene er det gjort søk i naturbaser og artskart, mens det er gjort egne feltundersøkelser i planområdet i fire plansaker.

Tabell 1: Oversikt over de gjennomgåtte detaljreguleringene

	Videre utredninger av naturmangfold vurdert som relevant for planområdet og/eller omkringliggende områder?	Krav til konsekvensutredning?	Vedlagt naturmangfoldrapport?	Vedlagt sjekkliste for naturmangfold?	Er det gjort søk i naturbaser og artskart?	Er det gjort feltundersøkelser i planområdet gjennom planprosessen?
19-03 Detaljreg. for Furuset, del S03 i Maura sentrum - gnr 147/45 m.fl.				✗		
19-04 Detaljreg. for gnr. 148 bnr. 16, Gamle Dalsveg 8B				✗	✗	
19-05 Detaljreg. for N15b, Grasmogrenda nordøst				✗	✗	
19-06 Detaljreg. for K3 søndre del, OSL vest	✗	✗	✗		✗	✗
19-07 Detaljreg. for Nannestad svømmehall	✗				✗	
19-09 Detaljreg. for N5b Moreppen	✗	✗	✗	✗	✗	✗
19-10 Detaljreg. for N7b Moreppen - gnr 32/128	✗	✗	✗	✗	✗	✗
19-11 Detaljreg. for Bjørkeåsen, delområde B8	✗		✗		✗	✗
20-01 Detaljreg. for Sandsnes hyttegrend					✗	
20-04 Detaljreg. for gnr/bnr 149/14, Gamle Dalsv 87 + del av B13 Holaker					✗	
20-06 Detaljreg. for BKS10 og BKS11, del av B25 på Eltonåsen				✗	✗	
21-01 Detaljreg. for Granly park, BB5						

4.2.1 Verktøy og virkemidler for ivaretagelse av naturmangfold i planprosessene

Nannestad kommune har en veileder for private planforslag. Etter veilederen skal planforslag som oversendes kommunen forholde seg til nasjonale og regionale bestemmelser og retningslinjer, samt Nannestad kommunes egne bestemmelser og retningslinjer. Kommunedelplan for naturmangfold er nevnt blant kommunale planer som forslagsstillere skal ta hensyn til i sine planforslag. Videre står det i veilederen at det kan bli stilt krav til utredninger av naturmangfold. Etter veilederen skal planforslag inneholde en redegjørelse av hvordan prinsippene i naturmangfoldloven, kapittel 7.4 i kommuneplanen og Kommunedelplan for naturmangfold 2019-2026 skal ivaretas. I planen skal det ifølge veilederen redegjøres for hvordan utbyggingen ivaretar særlige mål knyttet til nye utbyggingsområder, blant annet hvordan naturverdier og bevaring av biologisk mangfold bevares i utbyggingen (Nannestad kommune 2020a).

I planprosessene blir det brukt ulike verktøy for å vurdere om planområdet har naturverdier eller sårbare eller fremmede arter som påvirkes av planen. Hensyn til naturmangfold er i mange av sakene vurdert gjennom ROS-analysen og/eller sjekklister for naturmangfold. For sakene hvor det er vurdert som nødvendig å utrede planens påvirkning på naturmangfoldet blir utredningen enten fremstilt i en egen naturmangfoldrapport eller som en del av en bredere konsekvensutredning.

I ROS-analysen som blir brukt i de fleste av sakene er det særlig tre punkter knyttet til naturmangfold som forslagsstiller skal ta stilling til. Disse er om planen/tiltaket kan medføre risiko for sårbar flora, sårbar fauna/fisk og verneområder. Kilder som ofte blir brukt i denne vurderingen er oppslag i artsdatabanken, miljøstatus.no, Arealis NGU og ulike utredninger gjort i forbindelse med tidligere områdereguleringer eller i det aktuelle planområdet.

I fem av de gjennomgåtte plansakene er en egen sjekkliste for naturmangfold vedlagt. Disse er utarbeidet av to ulike konsulentselskaper. De to sjekklisene som er brukt viser til spesifikke bestemmelser i naturmangfoldloven og beskriver blant annet hvilke kilder som ligger til grunn for vurderingen av om planforslaget vil få konsekvenser for naturtyper, sårbare arter og fremmede arter.

Kommunen opplyser i intervju 18.9.2023 om at det har vært en praksis med å utarbeide naturmangfoldrapport og sjekkliste for naturmangfold også før Naturmangfoldplanen ble vedtatt.

4.2.2 Hvordan naturmangfold er vurdert i detaljreguleringer i Nannestad kommune

Alle sakene som er gjennomgått har hatt en vurdering av konsekvensene av tiltakene for naturmangfoldet. I 8 av de 12 sakene ble det ikke vurdert som nødvendig med videre utredninger av naturmangfold. I disse sakene var vurderingen basert på at det ikke er gjort registreringer av sårbare arter eller verdifulle naturtyper innenfor planområdet i eksisterende naturbaser og artskart eller at planområdet allerede er bebyggt. I én av sakene var planområdet bebyggt, men området ligger tett på en ravinedal. I den aktuelle saken ble det gjort søk i naturbaser og artskart i ravinedalen og gjort en vurdering av om planforslaget vil få konsekvenser for naturmangfoldet i det nærliggende området.

I de resterende fire sakene ble det gjort konsekvensvurderinger av naturmangfold og det ble utarbeidet en egen naturmangfoldrapport. I disse fire sakene ble det gjennomført feltundersøkelser innenfor planområdet.

Naturmangfoldplanen vektlegger viktigheten av å sikre helhetlig planlegging ved arealendringer og at virkninger for naturområder ses i sammenheng for større områder og flere tiltak (s. 63). Videre skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å fatte forvaltningstiltak der hvor det foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet etter Naturmangfoldlovens § 9. I én av de gjennomgåtte detaljreguleringene ble planforslaget kritisert i høringsuttalelsene for ikke i tilstrekkelig grad å ha utredet konsekvensene den planlagte utbyggingen kunne få for det omkringliggende myrområdet som helhet. I områdereguleringen av det aktuelle myrområdet ble det ikke gjennomført konsekvensutredninger av naturmangfold. Det er registrert sårbare arter både i det aktuelle delområdet og i de øvrige delområdene innenfor områdeplanen. Som svar til høringsuttalelsene viser forslagsstiller til at detaljreguleringen er i henhold til kommuneplanen og gjeldende områderegulering og at delområdet dermed ikke utløser krav til konsekvensutredning. Kommuneadministrasjonens løsning var i denne saken å anbefale at den foreslåtte planen ble vedtatt, men også å sette i gang en konsekvensutredning av de øvrige delområdene innenfor samme områdeplan.

I de 12 detaljreguleringene som er gjennomgått er det imidlertid kun den ovennevnte plansaken hvor forslagsstiller har brukt manglende konsekvensutredninger i overordnede planer som argument for ikke å utrede et planforslags konsekvenser for naturmangfoldet for det større naturområdet som planområdet er en del av. I retningslinjene for Naturmangfoldplanens nye handlingsdel vedtatt av kommunestyret 19.12.2023 er det lagt inn som en retningslinje at det bør stilles krav til ny kartlegging av naturtyper dersom tidligere kartlegginger er mangelfulle.

Saksfremleggene for plansaker skal i henhold til Naturmangfoldplanen ha et fast punkt om naturmangfold. I saksfremleggene for sluttbehandlingen i kommunestyret er det et punkt kalt «Klima, miljø og naturmangfold». I sakene hvor det er vurdert som nødvendig med videre utredninger av naturmangfold er temaet ofte gjort grundig rede for i saksfremlegget. Samtlige saksfremlegg inneholder en underoverskrift som er kalt «Klima, miljø og naturmangfold» eller liknende. I flere av plansakene inneholder dette punktet kun en henvisning til at hensynet til naturmangfold er vurdert, ivaretatt eller avklart gjennom planprosessen, uten noen videre henvisning til hva som var konklusjonen på denne vurderingen.

Kommunen opplyser i intervju 18.9.2023 at de mener søkelyset på og bevisstheten rundt naturmangfold har blitt større blant både arealplanleggerne i kommunen og utbyggerne etter at Naturmangfoldplanen ble vedtatt. Denne bevisstheten gjør blant annet at det oftere oppdages når det slurves med utredninger i plansaker. Eksempelvis har det vært et tilfelle hvor en utbygger ble nødt til å gjøre nye utredninger på grunn av at feltundersøkelser på et planområde ble gjort på vinterhalvåret, med begrensede muligheter for å oppdage sårbare arter og naturtyper. Kommunen oppgir i e-post datert 16.6.2023 at Naturmangfoldplanen er relativt godt fulgt opp i arealdisponeringen og gjennomføring av miljøforebyggende tiltak. Kommunen mener også dokumentasjonen på området

har blitt bedre etter at arbeidet med Naturmangfoldplanen startet opp. I intervju 18.10.2023 oppgir kommunen som en av de viktigste virkningene av arbeidet med Naturmangfoldplanen at det har gitt kommunen et insentiv til å sammenstille tidligere dokumentasjon og gi en bedre oversikt over tilgjengelig kunnskap om naturmangfoldet. Ifølge kommunen ligger dette kunnskapsgrunnlaget tilgjengelig for private aktører.

4.3 Revisjonens vurderinger, konklusjon og anbefaling

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at kommunen bør ha fulgt opp føringer og anbefalinger fra Naturmangfoldplanen i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, samt de 12 detaljreguleringsplanene som er startet opp og vedtatt i kommunestyret etter at Naturmangfoldplanen ble vedtatt i 2019.

Det er revisjonens vurdering at Naturmangfoldplanens føringer og anbefalinger er fulgt opp i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Det er også revisjonens vurdering at føringer og anbefalinger i Naturmangfoldplanen er fulgt opp i detaljreguleringer hvor hensynet til naturmangfold er relevant. Saksgjennomgangen tyder på at det gjøres vurderinger av hvordan natur og biologisk mangfold berøres av detaljreguleringsplanene. I saksfremleggene som sendes til politisk behandling kommer det imidlertid ikke alltid tydelig frem hva som er administrasjonens vurdering av hvorvidt plansakene berører naturmangfoldet i planområdet og omkringliggende områder, utover en standardtekst om at hensynet til naturmangfold er vurdert i planprosessen.

På bakgrunn av gjennomgangen av kommuneplanen og saksgjennomgangen av detaljreguleringer er revisjonens konklusjon at kommunen har fulgt opp føringer/anbefalinger i Naturmangfoldplanen i nevnte planer.

På bakgrunn av undersøkelsen er revisjonens anbefaling at kommunedirektøren bør:

- vurdere om plansakene som sendes til politisk behandling bør være tydeligere med hensyn til administrasjonens vurdering av om naturmangfoldet vil bli berørt av planforslaget.

5 INNSTILLING TIL HANDLINGSPLAN OG BUDSJETT

Det er i undersøkelsen lagt til grunn at tiltak fra Naturmangfoldplanen bør vurderes og innarbeides i kommunens handlingsplan og budsjett gjennom den årlige rulleringen. Revisjonen vil i det følgende se nærmere på hvorvidt sentrale tiltak fra av Naturmangfoldplanen er innarbeidet i kommunedirektørens innstilling til handlingsplan og budsjett.

Problemstilling 2	Kriterier
Er konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel innarbeidet i kommunedirektørens innstilling til kommunens handlingsprogram gjennom den årlige rulleringen?	Kommunen bør: <ul style="list-style-type: none"> ➤ ha foreslått konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel i kommunens handlingsprogram.

5.1 Kommunens handlingsprogram

Administrasjonen lager hvert år et handlingsprogram for den neste fireårsperioden som en innstilling til politikerne. Dette er, i tillegg til å være budsjett og økonomiplan etter kommuneloven § 14-4, også handlingsdelen av kommuneplanens samfunnsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1. Kommuneplanens handlingsdel skal konkretisere hvilke oppgaver kommunen skal prioritere de neste fire årene, samt synliggjøre hvordan de overordnede og langsiktige målene i samfunnsdelen er planlagt fulgt opp i budsjettåret og resten av handlingsperioden.

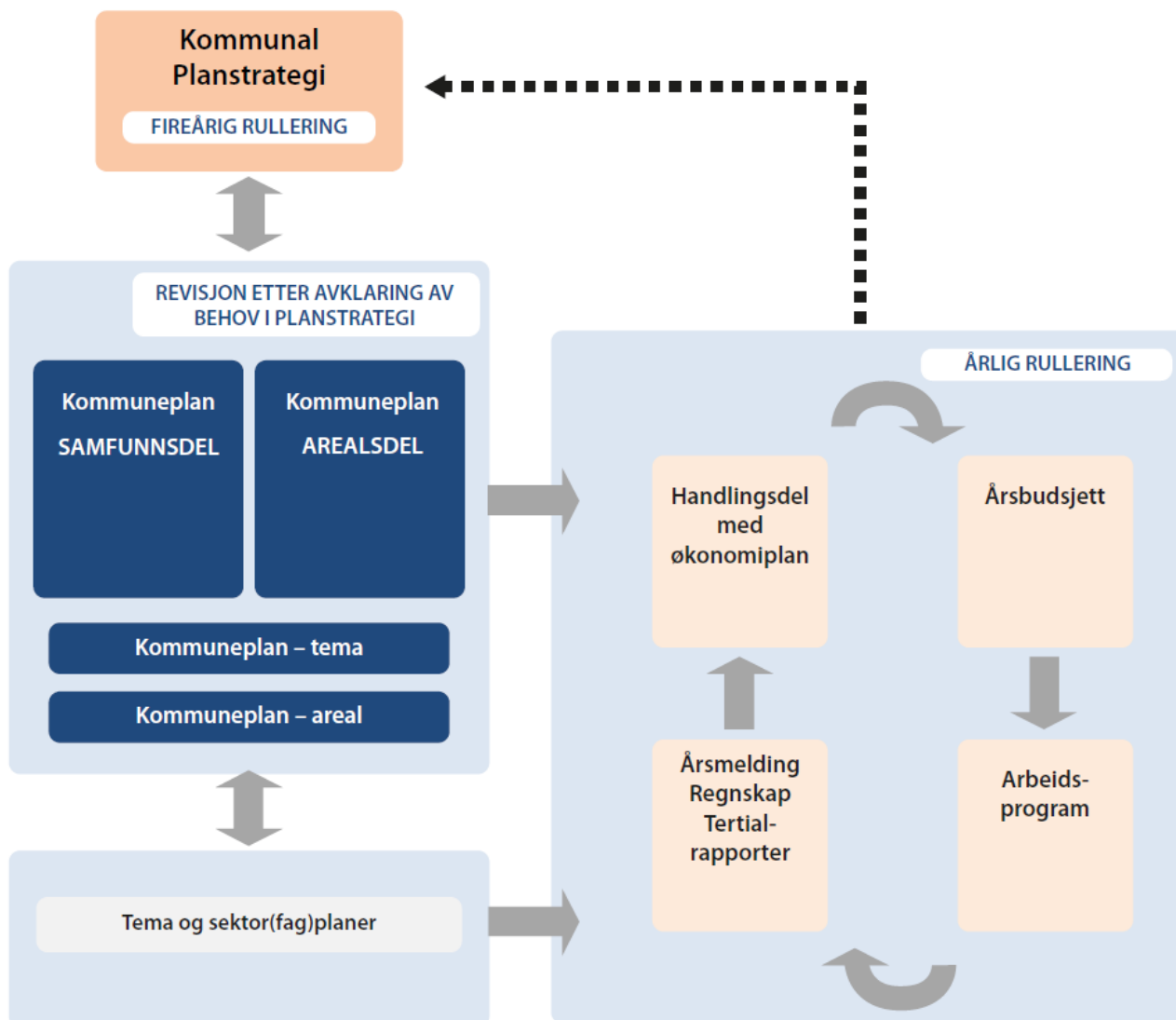
Beslutningsgrunnlaget til politikken omfatter således økonomiplanen som er lovpålagt og fireårig, årsbudsjettet, som også lovpålagt og gjelder det første året etter vedtak, samt handlingsprogrammet som knytter økonomiske størrelser sammen med mål og rammebetingelser.¹

Figur 1 viser en illustrasjon av det kommunale plansystemet. Kommuneplanen og kommunedelplaner har en fireårsrullering. Handlingsdelen med økonomiplan, som i Nannestad kommune inngår i handlingsprogrammet, rulleres årlig.

Handlingsprogrammet isolert er en ikke-forpliktende plan for den neste fireårsperioden. Denne angir hvilke tiltak som ønskes gjennomført og hvilken retning kommunen skal jobbe mot.

¹ Nannestad kommune, Handlingsprogram 2023-2026.

Figur 1 Det kommunale plansystemet

Kilde: Miljøverndepartementet (2011) Veileder Kommunal planstrategi, s. 7.

Naturmangfoldplanen ble vedtatt i kommunestyret 26.03.2019 og revisjonen har derfor gjennomgått kommunedirektørens innstilling til handlingsprogram for 2020-2023, 2021-2024, 2022-2025 og 2023-2026 for å undersøke om tiltak fra Naturmangfoldplanen er blitt innarbeidet i forslagene til handlingsprogram.

5.2 Tiltak fra Naturmangfoldplanen i handlingsprogrammene

I samtlige handlingsprogram gjennomgått av revisjonen oppgis det i kapittel for «Satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel» punkt 4 at Nannestad kommunes mål er en miljøansvarlig samfunnsutvikling. Som en av flere strategier for måloppnåelse oppgis det i samtlige handlingsprogram at det skal utarbeides et retningsgivende styringsverktøy for kommunen knyttet til naturmangfold, samt oversikt over verdifulle naturområder og arter i kommunen.

I handlingsprogram for 2020-2023, 2021-2024 og 2022-2025 gjentas et avsnitt i kapittel 21 «Kommunal forvaltning», med noe ulik ordlyd i de ulike programmene. Det følger av avsnittet at klima og miljø (avdeling under enhet for samfunnsutvikling og byggesak) i 2019 fikk tilført en ny stilling som klima- og miljørådgiver. Dette betyr at det ble to stillinger i avdelingen, naturforvalteren og klima- og miljørådgiver, som begge skal være pådrivere for nasjonale, regionale og kommunale bærekraftforpliktelser. Stillingene skal ivareta kommunens bærekraftsatsning, viltforvaltning, bidra med rådgivning innenfor alle miljøsaker og saker som omhandler naturmangfold, samt oppgaver knyttet til vannforvaltning og klima og miljø. Handlingsprogrammene viser alle til at det er et stadig økende behov for miljøkompetanse i de fleste av disse fagområdene i kommunal forvaltning. Det stilles stadig strengere krav til vurderinger og utredninger innenfor feltet, og miljø-/naturforvalter/rådgiver har ifølge programmene en viktig jobb med å bistå i gjennomgangen av materialet som fremmes i de ulike landbruks-, plan- og byggesakene.

Det framkommer også i handlingsprogram for 2020-2023, 2021-2024 at det for det påfølgende året vil være en hovedprioritet å følge opp arbeidet med Klima- og energiplanen.

Av konkrete budsjettforslag for å iverksette tiltak fra Naturmangfoldplanen vises det til at det for det påfølgende året kun blir gitt en delvis finansiering, men at det vil arbeides med å finne rom til tiltak innenfor eksisterende ramme. Enhet for samfunnsutvikling oppga i møte 18.10.2023 at enheten hvert år spiller inn ønsker om økte bevilgninger til naturmangfoldarbeidet til administrasjonen.

I handlingsprogram for 2021-2024 vises det til at kommunestyret vedtok Naturmangfoldplanen i 2019 og at arbeid med å følge opp tiltakene i denne planen skal fremmes i forbindelse med budsjettbehandlingen hvert år. Det fremkommer videre i samme avsnitt at fordi budsjettet for 2021 er en videreføring av driftsnivået i 2020 er det ikke lagt inn i budsjettet noen midler til å kunne gjennomføre tiltakene som er satt opp i handlingsplanen/tiltakslisten for 2021. Tiltakene dette gjelder listes så opp med anslagsvis kostnad for tiltaket hvor dette er beregnet:

- 1) Gjøre en vurdering og gjennomføre ny viltkartlegging av et utvalg av viltarter. Tilskuddsmidler kan søkes om, men egenandel på kr 75 000,-.
- 2) Bekjempelse av arter på fremmedartlista. Kommunal forvaltning har alltid bevilget noen få kroner over eget budsjett årlig til dette, og Fylkesmannen bidrar med en like stor andel til arbeidet som kommunen gjennom årlig søkerordning. Sum for tiltaket fra kommunen: ca 30 000,-.
- 3) Gjennomføre en kartlegging for statustilstand av dammer/ gårdsdammer i kommunen (våtmark). Utgift er ukjent, men noe må avsettes.
- 4) Vurdere behov for gjenåpning av bekker i boligområder, særlig mht fisk. Sum er foreløpig ukjent, da utgifter til konsulentbistand til dette ikke er innhentet.
- 5) Gjennomføre en kartlegging og tilstandsvurdering av myrer under marin grense for å se på behov for restaurering av tidligere grøftede myrer. Her vil det være mulig å søke om tilskuddsmidler, da dette er en stor jobb. Men det må avsettes egen kommunal andel til dette før man kan søke.

6) Restaurering av Geitbua-dammen (i praksis oppgraving). Sum for tiltaket er løselig anslått til ca 50 000,-. Dette stod på tiltaksliste for 2020, men det ble ikke bevilget midler.

I handlingsprogram for 2022-2025 vises det til at siden budsjettet for 2022 er en videreføring av driftsnivået i 2021, og det kun er lagt inn et begrenset beløp (50 000 kr) til oppfølging av ROS-analysen i forbindelse med tiltak til forebygging av boligfelt elg, er det ikke lagt inn midler til å kunne utføre tiltakene som er satt opp i handlingsplanen/tiltakslisten for 2022.

I handlingsprogram 2023-2026 er naturmangfold i større grad fremhevet i tekst for satsningsområde. Der fremheves det at Nannestad kommune er kjennetegnet ved store og sammenhengende natur- og jordbruksarealer og har store arealer innenfor markagrensa. Den viktigste påvirkningsfaktoren for naturmangfoldet i Nannestad oppgis å være endret bruk av arealer. Derfor vektlegges det som en særskilt utfordring å sikre helhetlig planlegging der naturmangfoldet ses i sammenheng for større områder og flere tiltak.

Ivaretagelse av kommunedelplan for naturmangfold ligger i handlingsprogram for 2023-2026 i kapittel 12.11 "Kommunal drift". Det fremheves innledningsvis i kapitlet at kommunal drift har ansvar for et bredt spekter av områder og oppgaver som er vitale for kommunens virksomhet og legger grunnlaget for gode tjenester til innbyggerne. Balansegangen mellom ressursbruk på den daglige driften av kommunen opp imot ansvaret for å ivareta naturmangfold problematiseres avslutningsvis i første avsnitt: «Området skal drives effektivt og være med å støtte opp under FNs bærekraftsmål. Det er krevende - men viktig - å finne en god balansegang mellom kvalitet og ressursbruk».

Videre følger det at rammeområdet kommunal drift har et spesielt ansvar for oppfølging av tiltak fra Naturmangfoldplanen. Det oppgis at enkelte tiltak følges opp i egen regi, med egne midler, mens andre tiltak kreves det at det avsettes midler til. Det følger videre at man kan søke om eksterne midler til enkelte av tiltakene, men at det uansett vil kreves en kommunal andel. Det kommer ikke i dette handlingsprogrammet frem opplysninger om midler til bruk på oppfølging av tiltak fra Naturmangfoldplanen.

5.3 Revisjonens vurderinger og konklusjon

Undersøkelsen har lagt til grunn av kommunen bør ha foreslått konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel i kommunens handlingsprogram. Revisjonen har gjennomgått samtlige handlingsprogram og økonomiplaner fremmet av kommunedirektøren til politisk behandling etter vedtakelse av Naturmangfoldplanen i 2019.

Undersøkelsen viser at miljø og klima, og under dette naturmangfold, fremheves i alle handlingsprogram som viktig for kommunen. Den viser også at kommunen i etterkant av vedtakelse av Naturmangfoldplanen i 2019 har tilført en stilling til avdeling klima og miljø som bistår naturforvalteren i arbeidet med naturmangfold. Undersøkelsen viser at det ikke er foreslått ytterligere bevilgninger til tiltak fra Naturmangfoldplanen utover dette.

Det er revisjonens vurdering og konklusjon at konkrete tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsdel er innarbeidet i handlingsprogram for 2021-2024. Samtidig viser undersøkelsen at det i liten grad er foreslått midler til gjennomføring av tiltak i de øvrige handlingsprogrammene, og at det er lagt opp til å finne rom for tiltak innenfor eksisterende budsjettammer.

6 STATUS FOR GJENNOMFØRING AV TILTAK

Revisjonen vil i det følgende gi en beskrivelse av det konkrete arbeidet med iverksettelse av tiltak fra Naturmangfoldplanens handlingsplan. Det vil i tillegg gis en oversikt over hvorvidt planlagte tiltak er iverksatt i tråd med tidsrammene i Naturmangfoldplanens handlingsplan.

Problemstilling 3	Kriterier
Hva er status for gjennomføring av tiltak i Naturmangfoldplanens handlingsplan?	Kommunen bør sørge for at: <ul style="list-style-type: none"> ➤ tiltak med gitt oppstartstidspunkt bør være igangsatt. ➤ tiltak som ved vedtakelsen av planen ble merket som "løpende" bør være under arbeid.

6.1 Naturmangfoldplanens handlingsplan

Enkelte av tiltakene i handlingsplanen inngår i det vanlige og løpende arbeidet i enhet for samfunnsutvikling. Enhet for samfunnsutvikling fremmer forslag til øremerkede ressurser til naturmangfoldstiltak, i tillegg til at det søkes om tilskudd for gjennomføring av tiltak i planen blant annet fra Miljødirektoratet, Statsforvalteren og fylkeskommunen (Intervju med Nannestad kommune 18.10.2023 og e-post fra Nannestad kommune datert 24.10.2023).

6.2 Tiltak med oppstartstidspunkt

I Naturmangfoldplanens handlingsdel er 28 tiltak gitt et oppstartsår for iverksettelse. Enkelte angis med et spesifikt år, mens andre står at skal iverksettes i tidsrommet planen virker eller over en periode på to år.

Revisjonen fikk tilsendt en revidert handlingsplan med oppdatert status for de 72 tiltakene i handlingsdelen 16.6.2023. Handlingsplanen ble rullert og vedtatt i Kommunestyret 19.12.2023. Gjennom rulleringen ble handlingsplanen delt i to. I den ene delen er tiltak som gjøres fortløpende gjennom kommunens saksbehandling skilt ut. Denne delen av handlingsplanen er etter rulleringen kalt «Retningslinjer for saksbehandlere». Den andre delen av handlingsplanen inneholder andre tiltak.

28 av tiltakene i den reviderte handlingsplanen mottatt 16.6.2023 inneholdt oppstartstidspunkt. Tabell 2 beskriver tiltakene med planlagt oppstartstidspunkt som ikke er iverksatt etter planen. Samtlige av disse 9 tiltakene har fått nye oppstartstidspunkt etter rullert plan, bortsett fra ett tiltak som er satt under «retningslinjer for saksbehandlere» og dermed har løpende implementering. Videre viser Tabell 2 beskrivelser av status henholdsvis i den reviderte planen og etter rullering av planen. Statusbeskrivelsene viser at årsaken til at tiltak ikke er igangsatt i flere tilfeller handler om behov for egne eller eksterne midler. For flere av tiltakene oppgis det at tiltaket skal ivaretas gjennom ordinær saksbehandling.

Tabell 2: Tiltak fra handlingsplanen per 21.7.2023 som ikke er iverksatt etter planen

Plantema	Tiltak	Oppstartstidspunkt Naturmangfoldplan	Oppdatering fra revidert handlingsplan og den rullerte planen av 19.12.2023.
Landskap	Utarbeide en helhetlig landskapsanalyse for neste kommuneplan-rullering.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2020. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024 i den rullerte handlings-planen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Det er meldt inn behov om midler til å gjennomføre en kartlegging/ landskaps-analyse som ble avvist. Dette er et viktig tema som kommunen bør sette fokus på. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Må avsettes egne midler i budsjettet.
Raviner	Kartlegge viktige sammenbindingsområder mellom raviner og like naturtyper innenfor ravineavgrensningene. Definere disse som lokalt viktige områder.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2020. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024-2030 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Det har ikke blitt avsatt ressurser til å gjennomføre dette. Viktig arbeid som bør følges opp. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Prosjekt-avhengig. Noe ivaretas gjennom ordinær saksbehandling, evt. må det avsettes egne midler i budsjettet.
Kultur-landskap/ naturmangfold i landbruket	Utarbeide oversiktsplan for skjøtsel av kultur-landskap med biologiske verdier. Tillegg etter rullert handlingsplan 2023: Skjøtselsplaner for alle arealer innenfor UKL området Øya og Nordre Eik skal revideres.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2020. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Ikke utført. Det er utarbeidet skjøtselsplaner for alle arealer innenfor UKL området Øya og nordre Eik, men de har behov for oppgradering. Skjøtselsplanene skal revideres 1. 2023. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Ivaretas gjennom ordinær saksbehandling.
Kultur-landskap/ naturmangfold i landbruket	Kartlegge naturverdier knyttet til utvalgte seter-voller. Ny formulering etter rullering av handlingsplan: Melde inn behov for å kartlegge naturverdier knyttet til utvalgte setervoller.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2022. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024-2028 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Ikke utført, men meldt inn kartleggingsbehov til Statsforvalteren i 2022. Restaurering og verdi av slåttemark har fått mer fokus inntil videre. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Midler utenfor budsjettet.
Våtmark	Gjennomføre en kartlegging for statustilstand av dammer/ gårdsdammer i kommunen. Ny formulering etter rulleringen av handlingsdelen: Øke fokus på den økologiske verdien av gårdsdammer/dammer. Lage en oversikt over gjengrodde gårdsdammer. Øke kunnskap om kjente salamanderlokaliteter	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2021. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024-2028 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Kartlegging ikke utført. Støtter tiltak til fangdammer hvor det er et samspill mellom forurensingstiltak og biologisk mangfold gjennom RMP og SMIL. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Prosjekt-avhengig: Ivaretas gjennom ordinær saksbehandling, evt. må det avsettes egne midler i budsjettet.

Tabell 2: Tiltak fra handlingsplanen per 21.7.2023 som ikke er iverksatt etter planen

	ved gårdsdammer/ dammer.		
Våtmark	Gjennomføre en kartlegging og tilstandsvurdering av myrer under marin grense for å se på behov for restaurering av tidligere grøftede myrer.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2021. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024-2026 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Det er søkt midler til dette gjennom klimasatsordningen i 2022. Fikk avslag på søknaden. Det er igjen søkt midler til dette gjennom klimasatsordningen i 2023. Avventer svar 1. august 2023. [Kommunen opplyser revisjonen om at de har fått kr 200 000 i tilskudd til å kartlegge karbonrike arealer. Den største utfordringen her er kravet om egenandel på minst 50%. Det er ikke avsatt midler til tiltak i handlingsplanen i verken 2023 eller 2024, og egenandelen må derfor finansieres gjennom egen arbeidstid. Dette setter begrensninger for hvor mye midler kommunen kan søke tilskudd om, samtidig som kommunen selv må stille med en del arbeidstimer til prosjektet (e-postkorrespondanse 23.11.2023).] <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Avsette midler i budsjettet.
Våtmark	Vurdere behov og mulighet for gjenåpning av bekker i boligområder, særlig mht. fisk.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2021. Etter rulling ble dette tiltaket satt under retningslinjer for saksbehandlere og iverksetting satt til løpende».	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Ikke utført, men har vært snakket om det i vannområdene. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Ivaretas gjennom ordinær saksbehandling. Ved gjenåpning: Avsette midler i budsjettet.
Våtmark	Innhente anbefalinger om restaurering av Geitbua dammen, samt restaurere dammen. Ny formulering etter rulling 2023: Innhente anbefalinger om restaurering av Geitbua-dammen (A-verdi), samt restaurere dammen. Løftes som viktig lokalitet for stor- og småsalamander.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2020. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2024/2028 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Ikke gjennomført pga. ressursmangel. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Gjennomføres i samarbeid med grunneier. Det kan søkes eksterne midler, evt. må det også avsettes egne midler i budsjettet.
Informasjon	Utarbeide et informasjonsskriv til entreprenører om de miljøhensyn som skal tas i utbyggingsfasen.	Etter revidert handlingsplan skulle tiltaket startes opp i 2019. Nytt oppstarts-tidspunkt satt til 2025 i den rullerte handlingsplanen.	<u>Fra den reviderte handlingsplanen:</u> Ikke fulgt opp tilstrekkelig foreløpig, jobbes videre med. <u>Fra rullert handlingsplan av 2023:</u> Egen innsats.

6.3 Tiltak under oppstart

En stor andel av handlingsdelens tiltak og retningslinjer etter revidert handlingsdel per 16.6.2023 er merket med «løpende» eller «under oppstart/implementering». Kommunen opplyser i intervju 18.6.2023 at de gjør et kontinuerlig arbeid i enheten med å gjennomføre tiltakene i Naturmangfoldplanen.

Naturforvalteren holder jevnlig kontakt med enhetene som berøres av tiltak i handlingsplanen. Det sikres for eksempel at skoler ivaretar undervisning om raviner og andre tema relatert til naturmangfold. Naturforvalteren får tilbakemelding fra de ulike enhetene i kommunen om hvordan planen følges opp, eller eventuelt ikke følges opp. Denne tilbakemeldingen er lagt inn i den oppdaterte handlingsplanen tilsendt revisjonen. Det er utarbeidet en sjekklister for arbeid med reguleringsplaner opp imot Naturmangfoldplanen. Dette for å sikre at den innarbeides i de vanlige saksbehandlingsrutinene (Intervju med Nannestad kommune 18.6.2023).

Avdeling for Landbruk er i tett dialog med grunneiere/bønder, både gjennom veiledning og gjennom nyhetsbrevet Leirblekkja. Nyhetsbrevet Leirblekkja brukes aktivt for tiltakene i handlingsdelen som går på informasjon, i tillegg til kommunens egne hjemmesider (Intervju med Nannestad kommune 18.6.2023).

6.4 Revisjonens vurderinger og konklusjon

Revisjonen har vurdert status for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen av Nannestad kommunes naturmangfoldplan. Revisjonen har gjennomgått både revidert versjon per 16.6.2023 og den rullerte handlingsdelen vedtatt 19.12.2023. Det er lagt til grunn at kommunen bør sørge for at tiltak med gitt oppstartstidspunkt bør være igangsatt og at tiltak som var merket med «løpende» da planen ble vedtatt bør være under arbeid.

9 av tiltakene i planen er ikke igangsatt og har fått nye oppstartstidspunkt i rulleringen av handlingsplanen vedtatt 19.12.2023. Gjennom rulleringen av handlingsplanen har den opprinnelige tiltakslisten blitt delt inn i «tiltak» og «retningslinjer for saksbehandlere». Kommunen oppgir å ha økt sitt fokus på Naturmangfoldplanens elementer i sitt daglige arbeid på tvers av fagområder, og kan vise til at alle tiltak er gjennomført innenfor gitte økonomiske rammer.

Revisjonens konklusjon er at mange av tiltakene i kommunens Naturmangfoldplan er startet opp, eller gjennomført, som planlagt. Etter revisjonens vurdering gjelder dette både tiltak med oppstartstidspunkt og løpende tiltak.

LITTERATURLISTE

Lover og forskrifter

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. Juni 2009 nr. 100.

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) av 27. juni 2008 nr. 71.

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. Juni 2018 nr. 83.

Lovforarbeider

Naturmangfoldloven:

Ot.prp. nr. 52 Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven).

Stortingsmeldinger

Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold.

Nasjonale veiledere

Miljødirektoratet (2019) Veileder Kommunedelplaner for naturmangfold. Hentet 15.11.2023 fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/kommunedelplaner-for-naturmangfold/>

Miljøverndepartementet (2011) *Veileder – Kommunal planstrategi*.

Kilder fra Nannestad kommune

Nannestad kommune (2019a). *Handlingsprogram 2020-2023*, rådmannens forslag.

Nannestad kommune (2019b). *Kommunedelplan for naturmangfold i Nannestad 2019-2026*. Vedtatt av Kommunestyret 26. mars 2019.

Nannestad kommune (2019c). *Kommuneplanens arealdel 2018-2035*. Vedtatt av kommunestyret 14.05.2019.

Nannestad kommune (2020a). *Veileder for utarbeidelse av private reguleringsplanforslag*. Revidert juni 2020.

Nannestad kommune (2020b). *Handlingsprogram 2021-2024*, kommunedirektørens forslag.

Nannestad kommune (2021). *Handlingsprogram 2022-2025*, kommunedirektørens forslag.

Nannestad kommune (2022a). *Handlingsprogram 2023-2026*, kommunedirektørens forslag.

Nannestad kommune (2022b). *Planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel 2023-2040 i Nannestad kommune*. Fastsatt av Kommunestyret 14.6.2022.

Nannestad kommune (2023). *Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2040*. Vedtatt av kommunestyret 02.05.2023.

VEDLEGG

Vedlegg 1: Kommunedirektørens hørings svar

Hei.

Vi har ingen merknader til forvaltningsrevisjonsrapporten. Vi kjenner oss godt igjen i innholdet og har ikke behov for å kommentere rapporten og funnene i den.

Med vennlig hilsen

Runar Kristiansen
kommunedirektør

Mobil: +47 90 11 34 48

NANNESTAD
KOMMUNE

Vedlegg 2: Gjennomgang av detaljreguleringsplaner i Nannestad kommune

Tabell 3 viser en oppsummering av saksgjennomgangen av detaljreguleringsplaner.

Tabell 3 Oppsummering av saksgjennomgangen			
PlanID	Sakstittel	Kort oppsummering av saken	Revisors vurdering
19-03	Detaljregulering for Furuset, del S03 i Maura sentrum - gnr 147/45 m.fl.	Formålet med detaljreguleringen er å legge til rette for konsentrert småhusbebyggelse i form av rekkehus. Kommuneadministrasjonen vurderer det som ikke relevant med egne naturmangfold-utredninger, da planområdet allerede er bebyggt. Naturmangfoldplanen nevnt i planbeskrivelsen.	Revisjonens vurdering er at det kommer tydelig fram i saksdokumentene hvorfor hensynet til naturmangfold ikke er videre utredet.
19-04	Detaljregulering for gnr. 148 bnr. 16, Gamle Dalsveg 8B	Formålet med detaljreguleringen er å tilrettelegge for bygging av fire eneboliger i kjede. Området er allerede bebyggt og eksisterende bygg skal rives. Naturmangfold er ikke utredet pga. at utbyggingen anses ikke å ha negative konsekvenser for vilt eller biologisk mangfold. Naturmangfold er ikke utredet, annet enn at ROS-analysen konkluderer med at det ikke er sårbar flora, fauna, fisk eller verneområder i planområdet. Sjekkliste for naturmangfold er vedlagt. Høringssvarene tyder heller ikke på at det er sårbar natur i området.	Revisjonens vurdering er at det kommer tydelig fram i saksdokumentene hvorfor hensynet til naturmangfold ikke er videre utredet.
19-05	Detaljregulering for N15b, Grasmogrenda nordøst	Planområdet var regulert til LNF og grønnstruktur, og hensikten med planen er å regulere til næring i samsvar med gjeldende reguleringsplan for felt N4 på Grasmogrenda. Det fremkommer ikke av sakspapirene informasjon som tilsier at tiltaket vil ha konsekvenser for naturmangfoldet. Sjekkliste for naturmangfold er vedlagt og det er gjort søk i naturbaser og artskart.	Revisjonens vurdering er at det kommer tydelig fram i saksdokumentene hvorfor hensynet til naturmangfold ikke er videre utredet.
19-06	Detaljregulering for K3 søndre del, OSL vest	Avinor AS og Braganza AS har fremmet planforslaget med hensikt å legge til rette for flyfrakt-/spedisjonsvirksomhet og annen flyplasstilknyttet virksomhet innenfor området. Dette er i tråd med kommuneplanens arealdel, hvor området K3 er avsatt til framtidig lufthavnformål. Området ligger hovedsakelig i Nannestad kommune, men berører også et mindre areal i Ullensaker kommune. Det er utarbeidet en naturmangfoldrapport i forbindelse med planarbeidet. Rapporten konkluderer med at planforslaget vil utgjøre ubetydelig miljøskade for	Revisors vurdering er at det kommer tydelig frem i saksdokumentene hvilke vurderinger som er gjort rundt hensynet til naturmangfoldet.

Tabell 3 Oppsummering av saksgjennomgangen

		viktige naturtyper. Naturmangfold er ikke nevnt spesifikt i saksfremlegget til kommunestyret, annet enn at utbyggingen vil gjøre at området får redusert verdi som funksjonsområde for vanlige arter og henvisning til at det er utarbeidet en naturmangfoldrapport.	
19-07	Detaljregulering for Nannestad svømmehall	Etablering av en ny svømmehall sentralt i Nannestad sentrum. Planområdet er allerede bygget ut, så det er ikke naturområder å ta hensyn til innenfor området. Planområdet ligger imidlertid tett innpå en ravinedal.	Revisors vurdering er at mulige konsekvenser tiltaket kan ha for det nærliggende ravineområdet er godt belyst i sakspapirene.
19-09	Detaljregulering for N5b Moreppen	Planområdet er en del av Gardermoen Vest næringspark og er på ca. 93 daa. Hensikten med planforslaget er å legge til rette til næringsvirksomhet på eiendommen. Planområdet er avsatt til formål fremtidig næringsbebyggelse i gjeldende kommuneplan. Området har tidligere vært skogsareal bestående av fullvokste trær. Områder innenfor planen er avsatt til naturvern pga. flyvesandsdyner. Det gjort to kartlegginger av naturmangfold i forbindelse med planprosessen. I høringssvarene hevder Naturvernforbundet og Norsk Ornitologisk Forening at kartleggingene ikke er gode nok. Konsulenten gir et tilsvarende svar til høringssvarene og mener kartleggingene er tilstrekkelige. Saksfremlegget til kommunestyret viser både konsulentenes naturmangfoldutredninger og til høringsinnspillene. Kommuneadministrasjonen vurderer planen som godt utredet og anbefaler at planforslaget vedtas.	Revisors vurdering er at det kommer tydelig frem av saksdokumentene hvilke utredninger som er gjort. Høringsuttalelsene vitner om en konfliktfull planprosess. Kommuneadministrasjonen mener utredningene er tilstrekkelige.
19-10	Detaljregulering for N7b Moreppen - gnr 32/128	Planområdet er en del av Gardermoen Vest næringspark. Hensikten med planforslaget er å legge til rette til næringsvirksomhet på eiendommen. Det aktuelle området har ifølge naturmangfoldutredningene ingen rødlistede arter eller viktige naturtyper å ta hensyn til, men det er påvist svartelistede arter som må håndteres gjennom massehåndteringen. Naturmangfold er ikke et tema i høringsuttalelsene.	Revisors vurdering er at naturmangfold er grundig utredet slik det fremkommer i saksdokumentene.
19-11	Detaljregulering for Bjørkeåsen, delområde B8	Planforslaget omfatter bygging av ca. 170 boliger. Området er regulert til boligformål i kommuneplan for Nannestad 2018-2025 og områdereguleringssplan for Bjørkeåsen. Planområdet er på ca. 72	Revisors vurdering er at saksdokumentene tyder på at det er gjort grundige undersøkelser

Tabell 3 Oppsummering av saksgjennomgangen

		<p>daa, hvorav 39,5 dekar er myr, mens 32,5 dekar er skogsareal. Utbyggingen vil medføre masseutskifting av myr. Saksdokumentene tyder på at dette har vært en konfliktfylt planprosess. Utfordringen synes å ha vært en gammel områderegulering som ikke har utredet konsekvensene av utbyggingen i tilstrekkelig grad. Det er registrert rødlistede arter i området, men forslagsstiller vurderer at det ikke trengs å ta hensyn til dette i det aktuelle området fordi områder kun er en liten del av en stor myr og at planen er i henhold til områdereguleringen og kommuneplanens arealdel. Kommuneadministrasjonens løsning ser fra saksdokumentene ut til å ha vært å støtte forslagsstillers forslag til detaljregulering av delområde B8, men sette i gang en prosess med konsekvensutredning for de øvrige områdene.</p>	<p>av det aktuelle delområdet, men at en eldre områderegulering i denne saken har vært til hinder for at konsekvensene for naturmangfoldet for delområdet har blitt sett i sammenheng med det større myrområdet delområdet er en del av.</p>
20-01	Detaljregulering for Sandsnes hyttegrend	<p>Hensikten med reguleringen er primært å legge til rette for 5 nye hyttetomter i tråd med gjeldende kommuneplan. De nye tomtene anlegges i tilknytning til det bestående hytteområdet som omfatter 5 eksisterende hytter. Planforslaget anses ikke å ha negative konsekvenser for naturmangfold etter forslagsstillers vurdering. Kommunens uttalelser tyder ikke på at planen er i strid med naturmangfoldhensyn og naturmangfold er ikke et tema i høringsuttalelsene. Det er ikke utarbeidet naturmangfoldplan og sjekklister for naturmangfold. Naturmangfold er nevnt i planbeskrivelsen, ROS-analysen og saksfremlegget, med konklusjon om at det ikke er registrert sårbare naturtyper eller arter innenfor planområdet.</p>	<p>Revisjonens vurdering er at det kommer tydelig fram i saksdokumentene hvorfor hensynet til naturmangfold ikke er videre utredet.</p>
20-04	Detaljregulering for gnr/bnr 149/14, Gamle Dalsveg 87 + del av B13 Holaker	<p>Hensikten med planforslaget er å legge for inntil fire boenheter. Planområdet er regulert delvis til eksisterende og delvis fremtidig boligbygging i kommuneplanens arealdel. Naturmangfold er ikke utredet annet enn ved at det er gjort søk i offentlig tilgjengelige naturdatabaser. Naturmangfold er nevnt i planbeskrivelsen og saksfremlegget til sluttbehandlingen. Kommunedelplanen for naturmangfold i Nannestad er ikke nevnt i saksdokumentene.</p>	<p>Revisors vurdering er at naturmangfold er tilstrekkelig utredet i henhold til målet i Naturmangfoldplanen om at naturmangfoldet i kommunen skal ivaretas gjennom kommunal planlegging.</p>

Tabell 3 Oppsummering av saksgjennomgangen

20-06	Detaljregulering for BKS10 og BKS11, del av B25 på Eltonåsen	Hensikten med planen er å legge til rette for boligbygging i form av konsentrert småhusbebyggelse og eneboliger, og er i tråd med overordnet område-reguleringsplan og kommuneplan. Ut fra saksdokumentene ser det ut til at naturmangfold ikke er utredet annet enn ved søk i naturbaser og artskart. Saksdokumentene viser det til at naturmangfold ble utredet i områdereguleringen for Eltonåsen. Høringsuttalelsen fra Statsforvalteren pekes det på at dette er en gammel og at det kan være flere naturtyper i dag enn det som ble kartlagt på tidlig 2000-tall. Naturmangfoldplanen er ikke nevnt i saksdokumentene.	Revisors vurdering er at det ikke kommer tydelig frem fra saksdokumentene hvilke hensyn som er tatt til naturmangfold annet enn at det er gjort søk i naturbaser og artskart.
21-01	Hensikten med planforslaget er å legge til rette for Blokkbebyggelse.	Naturmangfold er et lite behandlet tema i denne plansaken, da området som skal reguleres allerede er utbygget.	Revisjonens vurdering er at det kommer tydelig fram i saksdokumentene hvorfor hensynet til naturmangfold ikke er videre utredet.